

Zgled nam je dal, kako služiti

Meditacija za dekanijsko rekolekcijo, marec 2012

Pripravil: **br. Štefan Kožuh OFMCap** po Ranieru Cantalamessu

(Berilo: Flp 2, 5-11; evangelij: Jn 13,1-11)

Flp 2, 5-11: Ohranjajte edinost v ponižnosti

To mislite v sebi, kar je tudi v Kristusu Jezusu. Čeprav je bil namreč v podobi Boga, se ni ljubosumno oklepal svoje enakosti z Bogom, ampak je sam sebe izpraznil tako, da je prevzel podobo služabnika in postal podoben ljudem.

Po zunanosti je bil kakor človek in je sam sebe ponižal tako, da je postal pokoren vse do smrti, in sicer smrti na križu. Zato ga je Bog povzdignil nad vse in mu podaril ime, ki je nad vsakim imenom, da se v Jezusovem imenu pripogne vsako koleno bitij v nebesih, na zemlji in pod zemljo in da vsak jezik izpove, da je Jezus Kristus Gospod, v slavo Boga Očeta.

Jn 13,1-11: Jezus umije učencem noge

Pred praznikom pashe je Jezus, ker je vedel, da je prišla njegova ura, ko pojde s tega sveta k Očetu, in ker je vzljubil svoje, ki so bili na svetu, tem izkazal ljubezen do konca. Med večerjo je hudič Judu Iškarijotu, Simonovemu sinu, že položil v srce namen, da Jezusa izda. Ker je Jezus vedel, da mu je Oče dal vse v roke in da je prišel od Boga in odhaja k Bogu, je vstal od večerje, odložil vrhnje oblačilo, vzel platno in se z njim opasal. Nato je vлил vode v umivalnik in začel učencem umivati noge in jih brisati s platnom, s katerim je bil opasan. Prišel je k Simonu Petru. Ta mu je rekel: »Gospod, ti mi noge umivaš?« Jezus je odvrnil in mu rekel: »Tega, kar jaz delam, ti zdaj še ne razumeš, a spoznal boš pozneje.« Peter mu je rekel: »Ne boš mi umival nog, nikoli ne!« Jezus mu je odgovoril: »Če te ne umijem, nimaš deleža z menoj.« Simon Peter mu je rekel: »Gospod, potem pa ne samo nog, ampak tudi roke in glavo.« Jezus mu je dejal: »Kdor se je skopal, mu ni treba drugega, kakor da si umije noge; ves je namreč čist. Tudi vi ste čisti, vendar ne vsi.« Vedel je namreč, kdo ga bo izdal, zato je rekel: »Niste vsi čisti.«



Jezus umiva Petru noge, Ford Madox Brown

Svetniški škof don Tonino Bello (1935-1993) je napisal knjigo z naslovom: *Štola in predpasnik*. Morda se bo komu kombinacija štole in predpasnika zdela neobičajna. Štola pač spada v zakristijsko omaro; predpasnik pa sodi v kuhinjo in je običajno umazan. V resnici je predpasnik edini duhovniški parament, ki ga omenja evangelist, ko opisuje prvo slovesno Jezusovo mašo na večer velikega četrtega in ki si ga je Učitelj opasal okrog bokov.

Pomembno je torej razumeti, da sta štola in predpasnik skoraj kakor prednja in zadnja stran enega samega duhovniškega simbola, sta dve razsežnosti enega samega služenja: služenja Bogu in bližnjemu.

»Zgled sem vam dal,« pravi Jezus potem, ko je učencem umil noge. Zgled življenja, ki se razdaja za druge, življenja, ki je postalo kruh, razlomljen za svet. Z besedami: »Tudi vi delajte, kakor sem jaz storil,« Jezus torej postavi služenje za temeljni zakon, za življenjski slog in vzor vseh odnosov v Cerkvi.

Za »evangeljsko služenje« je ključna motivacija in notranja naravnost, s katero človek služi. V pripovedi o umivanju nog beremo: »Ker je vzljubil svoje, ki so bili na svetu, jim je izkazal ljubezen do konca« (Jn 13,1). Služenje je način, kako živeti tisto ljubezen, ki »ne išče svojega« (prim. 1 Kor 13,5) ampak to, kar je drugih, ljubezen, ki je ne poraja iskanje ampak podarjanje. To je posnemanje Božjega delovanja. Bog, ki je »Dobro, vse Dobro, najvišje Dobro« (sv. Frančišek Asiški), ne more drugače, kakor da ljubi in se razdaja zastonj, brez trohice osebne interesa. Zato evangeljsko služenje ni značilno za nižjega, potrebnega, tistega, ki živi v pomanjkanju, ampak je lastno človeku, ki je na višjem položaju. Zato Jezus pravi, da mora v Cerkvi biti predvsem vsak »predstojnik kakor strežnik« (Lk 22,26) in da mora »prvi« biti »vsem služabnik« (Mr 10,44).



Poleg zastonjskosti pa izraža služenje še drugo značilnost Božje ljubezni: to je ponižnost. Šele zastonjska ljubezen in ponižnost skupaj tvorita evangeljsko služenje. Jezus je ob neki priložnosti dejal: »Učite se od mene, ki sem blag in od srca ponižen« (Mt 11,29). Kaj je storil, da se je lahko opredelil za »ponižnega«? Ponižal se je, spustil se je na kolena, da bi služil! Od učlovečenja dalje ni počel nič drugega, kakor da se je spuščal, spuščal, prav do skrajnega dna, ko ga vidimo na kolenih, kako umiva apostolom noge. »Poglejte, bratje, ponižnost Boga,« vzklika sveti Frančišek, »in izlijte pred njim svoja srca; ponižajte se tudi vi, da vas bo povišal. Nič torej od svojega ne pridržite sebi, da vas popolnoma sprejme On, ki se vam vsega daje.«

Sad tega premisleka bi moral biti pogumen pregled našega življenja, da bi videli, ali je zares služenje in ali sta v tem služenju ljubezen in ponižnost. »Kristus ni iskal lastnega ugodja!« (Rim 15,3): to je pravilo služenja.

Duhu služenja nasprotuje koprnenje po gospodovanju, navada, da drugim vsiljujemo svojo voljo in svoj način gledanja ali opravljanja stvari. Skratka, avtoritarizem. Človek, ki mu gospodujejo ta nagnjenja, se niti najmanj ne zaveda trpljenja, ki ga povzroča drugim, najbližjim sodelavcem.

Rekli smo, da je služenje lastno nekomu, ki predseduje, je tisto, kar je Jezus zapustil pastirjem Cerkve kot svojo najdražjo dediščino. Vse karizme so namenjene služenju; toda na poseben način je temu namenjena karizma »pastirjev in učiteljev« (prim. Ef 4,11), to je karizma oblasti. Cerkev je »karizmatična«, da bi služila!



Marko I. Rupnik DJ, Pelikan na oltarju

Služenje sicer za vse kristjane pomeni, da »ne živimo več zase« (prim. 2 Kor 5,15), za nas pastirje pa pomeni: »Ne pasite samih sebe: Gorje Izraelovim pastirjem, ki pasejo sami sebe! Ali niso pastirji dolžni pasti črede?« (Ez 34,2). Za svet ni nič bolj naravno od tega, da kdor je gospod (*dominus*), »gospoduje«, to je, da nastopa kot gospodar; med Jezusovimi učenci pa »ni tako«, ampak kdor je gospod, mora služiti. Apostol Peter nam naroča: »Nikar ne nastopajte gospodovalno do tistega, kar vam je zaupano, ampak bodite čredi v zgled« (prim. 1 Pt 5,3). V pastirski službi se ni lahko izogniti miselnosti gospodarja, ki se je že zgodaj vrinila v pojmovanje avtoritete.

Za nas je prav to predmet nenehnega spreobračanja. Jezus »se ni ljubosumno oklepal svoje enakosti z Bogom« (Flp 2,6), to je, ni se bal prikriti svojega božjega dostojanstva, odrekel se je svojim privilegijem in se navzven kazal kot človek sredi drugih ljudi. Živel je skrajno preprosto. Preprostost je bila vedno začetek in znamenje prave vrnitve k evangeliju. Svet potrebuje blišč, da bi deloval in naredil vtis; Bog ga ne potrebuje.

Še nekaj je treba reči glede našega pastoralnega služenja: četudi je služenje bratom pomembno in sveto, vendarle ni prva in najbolj bistvena stvar; prvo je služenje Bogu. Jezus je predvsem »Jahvejev služabnik«, šele potem služabnik ljudi. Ni se obotavljal razočarati množic, ki so prišle, da bi ga poslušale in da bi jih ozdravil; občasno jih je zapustil ter se umaknil na samotne kraje, da bi molil (prim. Lk 5,16).

Naj pride na vas in na vso našo krajevno Cerkev Duh, ki oživlja in posvečuje; naj pride veter njenih jader, počelo njene edinosti, notranji vir luči in moči, njena opora, njen tolažnik, izvir karizem, miru in veselja.

Želim vam, da bi v duhu evangeljskega služenja mogli storiti to, kar Duh govori Cerkvam!